

Welja, neen, misschien.
 Hoe beoordeel ik kinder- en jeugdliteratuur?
 Twee handen vol tips.

Ronde 6

Een portie poëzie ... Smakelijk!

H. Denys
Spes Nostra, Heule
heidi.denys@telenet.be

Ik heb al altijd een zwak gehad voor taal en voor poëzie in het bijzonder. Van kinds-been af citeerde ik luidop en vol overtuiging gedichtjes die de juf me aanleerde. Maar pas toen mijn eigen dochtertje op een avond thuiskwam (ze zat toen in de tweede kleuterklas en was net 4 geworden), besepte ik wat poëzie echt was en kon doen met een mens. Fier als een gieter bracht ze toen een betoverend gedicht over sneeuw. Ruim 3 jaar later ken ik het nog altijd uit mijn hoofd. Dit moment bezorgde me kippenvel en toen voelde ik wat poëzie met een mens kan doen.

Daarom ben ik gaan denken hoe ik voor de leerlingen met wie ik dagelijks werk (tso/bsso) poëzie toegankelijker en zelfs aantrekkelijker kon maken. Ik besepte al vlug dat je zo'n doel niet kan bereiken door jongeren te overladen met verplichte opdrachten en diepgaande analyses van gedichten. Dat bezorgt hen alleen maar een indigestie. Ik merkte wel dat je met leerlingen die iets voelen voor poëzie (en dat 'iets' hoeft in een beginfase echt niet veel te zijn!) op weg kunt gaan en meer kunt bereiken dan je oorspronkelijk vermoedde.

Bij ons op school is het eigenlijk allemaal begonnen op de gedichtendag in januari 2003. Als leraar Nederlands vond ik het hoog tijd dat we die dag poëzie op onze school in de schijnwerper zouden plaatsen. We kwamen met enkele collega's samen en daar ontstond het idee om de leerlingen en collega's 's morgens te verrassen met een leuk gedichtje op hun stoel. Niets liet ons toen vermoeden dat dit kleine initiatief zoveel stof zou doen opwaaien. Al na het eerste lesuur bleek dat veel leerlingen geraakt waren door de poëzie en er ontstond als het ware een kettingreactie. In allerlei lessen (zowel Nederlands als wiskunde als aardrijkskunde ...) mochten de jongeren hun gedichtje (iedereen had een ander gekregen!) voorlezen en werd er vol enthousiasme over gepraat. Het ging zelfs zover dat sommigen na de pauze op het podium in de speelzaal klommen en spontaan hun tekst naar voren brachten voor een groep van 500 leerlingen!

Het startschot was gegeven en sindsdien is alles in volle vaart geëvolueerd. Sinds september 2005 hebben we zelfs een poëzieclub op school met een twintigtal enthousiaste vrijwilligers (zowel leerlingen als collega's!). Samen zetten we heel wat acties op touw met telkens poëzie als uitgangspunt. Op onze schoolwebsite (www.snh.be, klik op 'tso-bso' en dan op 'poëzie') kun je zien wat we al allemaal gerealiseerd hebben.

In oktober 2006 zijn we van start gegaan met de vierde poëziewedstrijd. We sporen leerlingen aan om over een bepaald thema een of meerdere gedichten te schrijven. Een jury, bestaande uit enkele leraren, de directeur en dichter-schrijver Joris Denoo beoordeelt de ingezonden werkjes. Op de gedichtendag worden de winnaars bekend gemaakt en krijgen die een passend geschenk (poëziekalender, kussensloop met eigen gedicht...). De thema's die al aan bod kwamen zijn 'winter' 'zwart op wit' en 'zintuigen'. Vorig jaar kozen de leden van de poëzieclub voor 'water'.

In november 2006 zetten we voor de eerste keer een vakoverschrijdend project rond de dood op touw. In de lessen Nederlands gingen leerlingen van de 3 graden tso en bso op zoek naar een favoriet gedicht rond de dood. Daaruit werd een selectie gemaakt van een tiental werkjes en die werden dan in de les plastische opvoeding van een passende illustratie voorzien. De leraar godsdienst greep de kans om naar aanleiding van de gekozen gedichten een klassengesprek op gang te brengen over deze delicate thematiek. Het resultaat van dit project is een dichtbundel met bestaande gedichten (door de jongeren geselecteerd) die telkens gecombineerd worden met illustraties van de leerlingen zelf. Ze zijn er (terecht!) heel trots op. Vorig jaar kozen de leerlingen voor rouwkaartjes. De werkwijze bleef dezelfde en ook nu mocht het resultaat gezien worden. We verkochten al heel wat pakketjes aan ouders, leraren, vrienden ...

Ook de jaarlijkse gedichtendag laten we nooit onopgemerkt voorbijgaan. In 2004 kozen we voor een sfeervol poëzie-uurtje voor en door leerlingen, ondersteund met live muziek gebracht door vrijwillige jongeren en leraren. Dit werd enorm gesmaakt door iedereen en zelfs de lokale pers schonk aandacht aan dit gebeuren. Drie jaar geleden mochten de leerlingen in groepjes een poëziewandeling maken. Ze doorkruisten ons dorp en overal konden ze genieten van poëzie die vooraf door vrijwilligers aangebracht was. Zo stond er in de kerk een cirkel stoelen rond een echte doodskist met daarop poëzie over de dood. We hadden ook de doopvont en de trouwstoeltjes klaargezet en in een poëtisch kleedje gestopt. In de kerk weergalmden de mooiste stukjes poëzie die leerlingen vooraf in de studio van onze schoolradio ingesproken hadden. Sommigen hadden zelf voorgesteld om liedjesteksten in te zingen zodat het geheel uiterst sfeervol werd. Maar ook het zwembad, de bomen en banken in het park, de telefooncel, de glascontainer, de kloostermuur, de slagerij ... hingen die dag vol poëzie. We kregen zelfs reacties van de lokale bevolking die het een schitterend initiatief vond en vroeg of die gedichten niet wat langer konden blijven uithangen.

In januari 2006 hebben we de smaakpapillen van de leerlingen en leraren gestreeld met allerlei lekkers. We startten met een heus poëzieontbijt. Iedereen kon van een uitgebreid ontbijtbuffet genieten op een zelf gemaakte placemat met daarop poëzie en illustraties van eigen leerlingen. Alle aangeboden producten (fruit, yoghurt, broodjes ...) waren voorzien van een passend gedichtje. Tijdens de pauzes om 10 uur, 13 uur en 15 uur konden de leerlingen en collega's allerlei lekkers dat 'poëtisch' verpakt was, afhalen aan verschillende poëziestands in de speelzaal. Zo waren er zakjes snoep met snoepgedichtjes, poëtische chocolademousse, fruitbrochettes met appelgedichtjes... Dit alles werd door de leerlingen van de richting Sociale en Technische Wetenschappen in de lessen huishoudkunde zelf bereid. En of het smaakte! Vorig jaar stond alles die dag in het thema van 'water'. De hele speelzaal was versierd met paraplu's en regendruppels waarop poëzie te lezen was. Er was ook een waterval voorzien waaruit gedichten stroomden.

Valentijn is het moment bij uitstek om aan de slag te gaan met poëzie. Dat doen we dan ook op allerlei manieren. We schakelden al meermaals de ploeg van de schoolradio in om vrijwilligers liefdespoëzie te laten inlezen wat dan zorgt voor een passende sfeer in de speelzaal. In 2005 ontwierpen de leerlingen van de derde graad wenskaarten met eigen gedichten en illustraties. Vorig jaar hebben ze het idee gelanceerd om koekjes te bakken met daarin een liefdesboodschap verstoppt.

Ondertussen is poëzie ook een vast ingrediënt geworden van onze opendeurdag. Al 5 jaar lang verzorgen we er met enkele vrijwilligers een sfeervol poëtisch moment dat kadert in het jaarthema. We gingen van start met een poëzieproject over slapen. Leerlingen brachten zelf gekozen gedichten over nachtmerries, dagdromen ... en speelden live muziek. We werkten ook al met 'griezelen' als thema, namen de bezoekers mee op een reis rond de wereld en 2 jaar geleden dompelden we hen onder in een meeslepend liefdesverhaal verteld aan de hand van gedichten.

Vorig jaar zijn we gestart met een nieuw project. Elke maand verkiezen de leerlingen en leraren via de schoolwebsite het 'gedicht van de maand'. Dat wordt telkens de eerste vrijdag van de maand voorgesteld in de speelzaal en hangt dan een maand lang uit in de poëziehoek. We proberen ook maandelijks een dichter of dichtbundel in de kijker te stellen via de site. Op die manier is er (onbewust) een constante aandacht voor poëzie op onze school.

Op de eerste vergadering van de poëzieclub dit jaar bleek nog maar eens dat er nog zoveel te doen valt met poëzie. We hebben weer heel wat ideetjes die we willen realiseren. Zo zullen we dit jaar schooldichters verkiezen die dan een jaar lang de schoolmuren mogen gebruiken om eigen poëzie op te hangen. We plannen ook een poëzieuitstap voor de leden van de poëzieclub. Elke maand voorzien we in de rubriek 'In de kijker' een interview met iemand van de poëzieclub of met een dichter. Zo zie je maar dat poëzie echt leeft op onze school. En dat geeft iedereen echt een goed gevoel!